

Event Report

10:30 - 10:45

Χαιρετισμοί

Dr. Ernst Stetter

Γενικός Γραμματέας, Foundation for European Progressive Studies (FEPS)

Άννα Διαμαντοπούλου

Πρώην Επίτροπος ΕΕ, Πρόεδρος του ΔΙΚΤΥΟΥ για τη Μεταρρύθμιση στην Ελλάδα και την Ευρώπη

Ο Γενικός Γραμματέας του FEPS, κος **Ernst Stetter**, στην εισαγωγική του τοποθέτηση, επεσήμανε ότι η ίδια η πορεία της αστικοποίησης και της σύγχρονης αστικής οργάνωσης έχουν καταστήσει τις πόλεις τις πλέον κυρίαρχες κοινωνικές, οικονομικές και δημογραφικές δομές σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο κος Stetter τόνισε πως το μέλλον των πόλεων ταυτίζεται πλέον με το μέλλον των εθνών κρατών καθεαυτών, καθώς η πόλη αποτελεί πια το βασικό περιβάλλον ανάπτυξης και κοινωνικής προόδου, ιδιαίτερα σε μια εποχή όπου τα πειράματα δημοκρατικής καινοτομίας και αστικής οργάνωσης έχουν επιπτώσεις σε εθνικό ή και διεθνές επίπεδο. Στον σύγχρονο κόσμο, ανέφερε ο κος Stetter, έννοιες όπως η διαφορετικότητα, η πολυπολιτισμικότητα, η ανεκτικότητα και η βιωσιμότητα δοκιμάζονται πρώτα σε αστικό επίπεδο κι έπειτα σε περιβάλλοντα πιο διευρυμένα. Ο ΓΓ του FEPS, συμπέρανε πως ο 21^{ος} αιώνας θα είναι ο «Αιώνας των Πόλεων» κι όσο αυτές μεγαλώνουν, τόσο θα καλούμαστε να δίνουμε προοδευτικές απαντήσεις στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, απαντήσεις που θα πρέπει να είναι ουσιωδώς ανθρωποκεντρικές και να μην περιστρέφονται γύρω από καταναλωτικά οράματα και στόχευση κέρδους.

Η πρόεδρος του Δικτύου για τη Μεταρρύθμιση, κα **Άννα Διαμαντοπούλου**, επιχείρησε στην εισαγωγική της τοποθέτηση να δώσει απάντηση στο ερώτημα αν τελικά υπάρχει προοδευτικό πλαίσιο άσκησης αστικών πολιτικών ανάπτυξης και βιωσιμότητας. Η κα. Διαμαντοπούλου αναφέρθηκε στην τέταρτη βιομηχανική επανάσταση, τις συνεχώς αυξανόμενες μεταναστευτικές ροές και την αλλαγή της πλανητικής οικονομικής ισοροπίας, ως τις σημαντικότερες προκλήσεις τις οποίες εισήγαγε ο 21ος αιώνας. Παράλληλα τόνισε πως ο παράγοντας τοπικότητα, όσον αφορά την ανάπτυξη, την ταυτότητα και την διακυβέρνηση, είναι το νήμα από το οποίο πρέπει να πιαστεί η τόσο η ΕΕ ως όλον, όσο και κάθε κράτος μέλος συνολικά, ώστε να διαχειριστεί τα προβλήματα της νέας εποχής. Στη συνέχεια, η κα. Διαμαντοπούλου διερωτήθηκε σχετικά με τις δομές και το μοντέλο διακυβέρνησης μια πόλης-προτύπου του 21ου αιώνα, ενώ υπενθύμισε το αδιέξοδο που δημιουργεί η θεσμική κι οικονομική εξάρτηση των δήμων από την κεντρική κρατική γραφειοκρατία. Σημείωσε, τέλος, πως η οικονομική αυτοτέλεια, η παροχή διευρυμένων αρμοδιοτήτων και η στήριξη της υψηλής τεχνολογίας και της οργανωμένης καινοτομίας είναι βασικές προϋποθέσεις για την προσαρμογή των πόλεων στην νέα πραγματικότητα.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κος **Προκόπιος Παυλόπουλος**, αναφέρθηκε κατά τον χαιρετισμό του, στην σημασία της Πόλης ως του κορυφαίου πολιτικά και πολιτιστικά οργανωμένου θεσμού υπεράσπισης της δημοκρατίας και των αξιών που διέπουν τον δυτικό κόσμο. Ο κος Παυλόπουλος, τόνισε πως οι πόλεις μπορούν να αποτελέσουν ουσιώδεις πυλώνες τόσο συνοχής και συνύπαρξης όσο και απορρόφησης εθνικιστικών κραδασμών, αναφερόμενος, ενδεικτικά, στο παράδειγμα του δημοψηφίσματος της Καταλωνίας. Σημείωσε δε, ότι οι πόλεις μπορούν να συμβάλλουν στην βαθύτερη και δημοκρατικότερη ενοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λειτουργώντας ως γέφυρες μεταξύ των εθνικών κρατών, της “βασικής δημοκρατικής μονάδας οργάνωσης αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας” και των υπερεθνικών οργανισμών. Τέλος, ο κος Παυλόπουλος αναφέρθηκε στο ρόλο των πόλεων στην ανάπτυξη της καινοτομίας και στην δυνατότητα τους “να πάνε μπροστά” ολόκληρη τη χώρα στην οποία ανήκουν, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο το κοινωνικό κράτος και το κράτος δικαίου.

Πρώτη Ενότητα

Οργανώνοντας το «Δήμο»: Οι πόλεις ως εργαστήρια καινοτομίας και διακυβέρνησης

Dario Nardella, Δήμαρχος Φλωρεντίας

Olga Zrihen, Αντιπρόεδρος της Σοσιαλιστικής Ομάδας (PES Group) στην Επιτροπή των Περιφερειών

Κώστας Μπακογιάννης, Περιφερειάρχης Κεντρικής Ελλάδας

Αμαλία Ζέπου, Αντιδήμαρχος της Κοινωνίας των Πολιτών & Καινοτομίας του Δήμου Αθηναίων

Παναγιώτης Βλάχος, Επικεφαλής της κίνησης «Μπροστά», Ινστιτούτο Τοπικής Διακυβέρνησης και Πολιτικής Καινοτομίας

Συντονίστρια: **Μαρία Χούκλη**, Δημοσιογράφος

Ανάμεσα στα ζητήματα που συζητήθηκαν στο πρώτο πάνελ, ήταν οι προκλήσεις που δημιούργησε για τις πόλεις η Παγκόσμια Οικονομική Κρίση, η ανάγκη περαιτέρω συνεργασίας πολιτών και αρχών σε τοπικό επίπεδο, οι θεσμικές αγκυλώσεις της ελληνικής ΤΑ, καθώς και τα χαρακτηριστικά της αστικής καινοτομίας.

Ο Δήμαρχος Φλωρεντίας, κος **Dario Nardella**, υπογράμμισε ότι η κρίση επέφερε δύο κύριες συνέπειες: την δραματική μείωση των διαθέσιμων κρατικών πόρων και την αυξανόμενη λαϊκή δυσαρέσκεια έναντι του πολιτικού συστήματος, η οποία με τη σειρά της άνοιξε το δρόμο για την επιτυχία των λαϊκιστικών κινήσεων, πανευρωπαϊκά. Ο κος Nardella, σημείωσε πως η λεγόμενη «Μεγάλη Ύφεση» μετέβαλε ριζικά τις σχέσεις κέντρου-περιφέρειας αφού, όπως είπε, οι περικοπές των δημοσίων δαπανών ανέστειλαν τις επωφελείς για την αυτοδιοίκηση αποκεντρωτικές τάσεις κι οδήγησαν σε περαιτέρω αστικοποίηση. Στη συνέχεια τόνισε ότι οι δύο βασικές προκλήσεις, είναι αφ' ενός πώς μπορούμε να παράσχουμε ποιοτικά αγαθά κι υπηρεσίες με συνεχώς μικρότερους πόρους και αφ' ετέρου πώς μπορούμε, δεδομένης της ευρείας λαϊκής δυσαρέσκειας, να επανανομιμοποιήσουμε τα παραδοσιακά κόμματα. Κατέληξε λέγοντας πως η πρώτη πρόκληση σχετίζεται με την επίτευξη οικονομικής αποτελεσματικότητας χωρίς την άσκηση

πολιτικών αυθαίρετης λιτότητας, ενώ η δεύτερη είναι ζήτημα ηγεσίας, πολιτικού οράματος και συμμετοχής των πολιτών στις πολιτικές διαδικασίες.

Η κα **Olga Zrihen**, Αντιπρόεδρος του PES στην Επιτροπή των Περιφερειών, αναφέρθηκε στην ανάγκη στενότερης συνεργασίας μεταξύ πολιτών και πολιτικού προσωπικού στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων. Η κα Ζριέν τόνισε ότι οι πολίτες δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως απλοί καταναλωτές αλλά ως δυνάμει παράγοντες διαμόρφωσης των ασκούμενων πολιτικών σε ζητήματα κομβικά για την καθημερινότητά τους, όπως το περιβάλλον, η υγεία, η στέγαση και οι τοπικές επενδύσεις. Κατέληξε υποστηρίζοντας πως η διαφάνεια στις διαδικασίες, η προώθηση συμμετοχικών projects (όπως οι συμμετοχικοί προϋπολογισμοί) και η ενδυνάμωση πολιτιστικών πρωτοβουλιών μπορούν να ενισχύσουν την συλλογική συνείδηση των πολιτών και να λειτουργήσουν ως εργαλεία κοινωνικής συνοχής.

Στην αστική καινοτομία και τα χαρακτηριστικά της αναφέρθηκε ο **Παναγιώτης Βλάχος**. Ο κος Βλάχος τόνισε ότι η καινοτομία δεν αναπτύσσεται σε πολιτικό κενό, δεν είναι πολιτικά άχρωμη, ενώ προϋποθέτει οργανωτική επάρκεια και κοινωνική νομιμοποίηση. Συμπλήρωσε πως η καινοτομία γεννιέται αναγκαία σε τοπικό επίπεδο, εκφράζοντας κατά βάση τοπικές ανάγκες, είναι συμμετοχική και βασίζεται στην έννοια της συμπερίληψης. Τέλος ο κος Βλάχος αναφέρθηκε στις έξυπνες πόλεις και τη δυνατότητά τους να χρησιμοποιούν και να συνθέτουν γνώσεις και πληροφορίες ώστε να ρυθμίζουν την άσκηση στοχευμένων πολιτικών, λαμβάνοντας υπόψιν τα νέα καταναλωτικά πρότυπα και την επικρατούσα δημοσιονομική στενότητα.

Στην εγγενή αντίφαση που χαρακτηρίζει την ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση αναφέρθηκε στην ομιλία του ο Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας, κος **Κωστής Μπακογιάννης**, υποστηρίζοντας πως στην Ελλάδα, η ΤΑ δεν είναι ούτε τοπική, καθώς καλείται να αντιμετωπίσει υπερτοπικά προβλήματα, όπως η φτώχεια, η ανισότητα και ανεργία, ούτε όμως και αυτοδιοίκηση, καθώς τελεί υπό την θεσμική ομηρία ενός συγκεντρωτικού και γραφειοκρατικού κράτους. Ο κος Μπακογιάννης τόνισε πως η οικονομική αποκέντρωση και η διακοπή των σχέσεων εξάρτησης κράτους-αυτοδιοίκησης συνιστά τη σπουδαιότερη και πιο αναγκαία θεσμική αλλαγή. Πρότεινε, ενδεικτικά την μεταφορά της δικαιοδοσίας άντλησης του ΕΝΦΙΑ στις εκάστοτε τοπικές εξουσίες, αναγνωρίζοντας μεν ότι μια τέτοια κίνηση θα δημιουργούσε φορείς πολλαπλών ταχυτήτων, θα ενίσχυε, ωστόσο την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα. Τέλος, επεσήμανε πως οι τοπικοί άρχοντες είναι αυτοί που μπορούν να συμβάλλουν τα μέγιστα στον αγώνα ενάντια στον λαϊκισμό, λόγω της δυνάμει στενής σχέσης λογοδοσίας κι εμπιστοσύνης που αναπτύσσουν με τους πολίτες των τοπικών κοινωνιών.

Η Αντιδήμαρχος της Κοινωνίας των Πολιτών και Καινοτομίας, κα **Αμαλία Ζέππου** επικέντρωσε την εισήγησή της στην παρουσίαση της πρωτοβουλίας συνΑθηνά, μια πλατφόρμα του Δήμου Αθηναίων, σκοπός της οποίας είναι η καταγραφή κι ο συντονισμός του καινοτόμου ανθρωπίνου κεφαλαίου της κοινωνίας των πολιτών και των «φαινομένων αυθόρμητης αυτοοργάνωσης στον δημόσιο χώρο.». Η κα. Ζέππου τόνισε πως, από την αρχή της λειτουργίας της έως και σήμερα, η ιστοσελίδα και η στέγη του συνΑθηνά έχουν φιλοξενήσει πάνω από 2500 δράσεις, πραγματοποιημένες από 340 περίπου ομάδες πολιτών. Απο τα στοιχεία που συλλέγονται μέσα από τις δράσεις, οι δημοτικές αρχές αντλούν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τις πρωτεριότητες των πολιτών και είναι σε θέση να χαράξουν πολιτικές όσο το δυνατόν πιο συμβατές με αυτές.

Δεύτερη Ενότητα

Ενημερία μέσα από τη Διαφορετικότητα: Οι πόλεις ως ζωντανοί οργανισμοί σε έναν διασυνδεδεμένο κόσμο .

Νίκος Νικολαΐδης , Δήμαρχος Λεμεσού

Καλυψώ Γούλα , Πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου Θεσσαλονίκης

Παναγιώτης Τσάκωνας, Καθηγητής Σπουδών Ασφάλειας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Μελετών Ασφάλειας

Αλεξάνδρα Δαλιάνη , Αρχιτέκτων, Κύκλος Ιδεών - e κύκλος

Συντονιστής : **Τάκης Καραγιάννης** , Δημοσιογράφος

Ανάμεσα στα θέματα που απασχόλησαν το δεύτερο πάνελ, ήταν οι προϋποθέσεις ισορροπημένης αστικής ανάπτυξης, η άσκηση κοινωνικής πολιτικής ελλείψει πόρων, τα χαρακτηριστικά του νέου αστικού πολεοδομικού μοντέλου και οι προκλήσεις ασφάλειας που αντιμετωπίζουν οι πόλεις τον 21ο αιώνα.

Ο Δήμαρχος Λεμεσού, κος **Νικολαΐδης** επεσήμανε πως η ευελιξία των πόλεων να καθίστανται εξωστρεφείς και δεκτικές, ανοιχτές σε επιρροές ανθρώπων και πολιτισμών, αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη ισορροπημένης ανάπτυξης. Ο κος Νικολαΐδης συνέχισε λέγοντας πως η ανάπτυξη πρέπει να είναι «δυσυπόστατη», να συνδυάζει, δηλαδή, οικονομική ευημερία και κοινωνική συνοχή, εξασφαλιζόμενη από τον δίκαιο κοινωνικό επιμερισμό του παραγόμενου πλούτου. Τη δημιουργία fora για προσέλκυση επενδύσεων, την αδελφοποίηση κυπριακών πόλεων με αντίστοιχες του εξωτερικού για την προώθηση επιχειρηματικών συνεργασιών και την θεσμοποίηση διαπολιτισμικών φεστιβάλ με σκοπό την καλύτερη αφομοίωση των μεταναστών και προσφύγων, πρότεινε μεταξύ άλλων, ο κος Νικολαΐδης, ως τρόπους επίτευξης διαρκούς ανάπτυξης.

Στην προσπάθεια επαναφοράς του πολυπολιτισμικού χαρακτήρα της πόλης και δημιουργίας δομών κοινωνικής πολιτικής ελλείψει πόρων, αναφέρθηκε η Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Θεσσαλονίκης, κα **Καλυψώ Γούλα**. Η κα Γούλα αναφέρθηκε στο πως, διεκδικώντας μορφές χρηματοδότησης εναλλακτικές των κρατικών, όπως πόρους προερχόμενους από ευρωπαϊκά προγράμματα και ιδιωτικά ιδρύματα (ενδεικτικά αναφέρθηκε το Ίδρυμα Σταύρου Νιάρχου) και δημιουργώντας συνέργειες μητροπολιτικού τύπου, η Θεσσαλονίκη μπόρεσε και ανταποκρίθηκε αποτελεσματικά στις προκλήσεις διαχείρισης σύνθετων κοινωνικών ζητημάτων, όπως λ.χ. του προσφυγικού. Η Πρόεδρος τόνισε, επιπλέον, ότι η ενσωμάτωση των δομών στον αστικό ιστό μπορεί να συμβάλλει όχι μόνο στην αφομοίωση ευπαθών ομάδων και στη διευρυμένη αστική ομοιομορφία, αλλά επίσης στην εδραίωση της ανεκτικότητας και της κοινωνικής ισορροπίας.

Στην ανάγκη συγκρότησης ενός σύγχρονου πολεοδομικού μοντέλου αναφέρθηκε η κα **Αλεξάνδρα Δαλιάνη**, αρχιτέκτων, εκπρόσωπος του Κύκλου Ιδεών, τονίζοντας τη σημασία της σύλληψης της πόλης ως δικτύου αλληλεπίδρασης πολιτών και λειτουργιών. Η κα Δαλιάνη αναγνώρισε την αυξανόμενη ανισότητα, τη γήρανση του πληθυσμού, την ανεργία και την εγκληματικότητα ως μερικές από τις κύριες προκλήσεις που καθιστούν αυθαίρετο το σύγχρονο αστικό περιβάλλον. Επιπλέον, επεσήμανε ότι το νέο πολεοδομικό μοντέλο πρέπει να “συνδιαλέγεται με τις

προκλήσεις των νέων υποδομών και τεχνολογιών και να αντιμετωπίζει την πόλη ως ένα κοινωνικοοικονομικό οικοσύστημα”.

Στις προκλήσεις ασφάλειας που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες πόλεις, αναφέρθηκε στην ομιλία του ο καθ. **Παναγιώτης Τσάκωνας**, τονίζοντας ότι το concept της ασφαλούς πόλης έγκειται στην ικανότητα της να «μειώνει την τρωτότητα και να αυξάνει την ανθεκτικότητα της» έναντι ασύμμετρων απειλών. Ο κος Τσάκωνας επεσήμανε πως η απουσία μιας κεντρικής στρατηγικής έχει δημιουργήσει τεράστια προβλήματα πρόληψης και διαχείρισης προβλημάτων και πιθανών κρίσεων ασφάλειας σε επίπεδο αυτοδιοίκησης, υπογραμμίζοντας πως οι προϋποθέσεις προώθησης προοδευτικών προτάσεων ασφάλειας είναι τόσο πολιτικές όσο και θεσμικές. Την επίτευξη ευρύτατων συναινέσεων και τη δημιουργία ενός «νέου συμβολαίου ασφάλειας στην ελληνική κοινωνία» αναγνώρισε ως την κύρια πολιτική προϋπόθεση, ενώ στις θεσμικές συμπεριέλαβε την συνεργασία των διάφορων παραγωγικών φορέων ασφάλειας ως προς τον σχεδιασμό πολιτικής και την διαχείριση των προβλημάτων, ώστε να αντιμετωπιστεί η αποσπασματικότητα και ο κατακερματισμός των δράσεων.

Τρίτη Ενότητα

Επένδυση στο μέλλον: Οι πόλεις ως δημιουργοί ανάπτυξης και βιωσιμότητας

Αφροδίτη Παναγιωτάκου, Διευθύντρια Πολιτισμού, Ίδρυμα Ωνάση
Κυριάκος Πιερρακάκης, Διευθυντής Ερευνών, ΔιαΝΕΟσις
Γιάννης Θωμάτος, Αντιπρόεδρος, Οικονομικό Φόρουμ Δελφών
Μαρία Καϊκά, Καθηγήτρια Αστικού, Περιφερειακού και Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Άμστερνταμ
Συντονιστής: **Βασίλης Ντούσας**, Σύμβουλος πολιτικής, Διεθνείς Σχέσεις, FEPS

Οι σχέσεις πολιτισμού και οικονομικής ευημερίας, οι τρόποι αναδιαμόρφωσης της θεσμικής αρχιτεκτονικής των ελληνικών πόλεων, η ανταπόκριση της Αθήνας στον διεθνή ανταγωνισμό και οι αρνητικές συνέπειες των «έξυπνων πόλεων» είναι μερικά από τα σημεία αναφοράς του τρίτου πάνελ.

Στην σχέση του πολιτισμού με την βιωσιμότητα και την ευημερία της πόλης αναφέρθηκε η Διευθύντρια Πολιτισμού του Ίδρυματος Ωνάση, κα **Αφροδίτη Παναγιωτάκου**. Τόνισε ότι τα πολιτιστικά δρώμενα, για να είναι ουσιώδη και αποτελεσματικά, πρέπει να προσαρμόζονται στην νοοτροπία και τη βούληση του ανθρωπίνου κεφαλαίου στο οποίο απευθύνονται, υπογραμμίζοντας ότι η επιδραστικότητά τους εξαρτάται από τον βαθμό του στοιχείου τοπικότητας απ’τον οποίο χαρακτηρίζονται, από την αίσθηση συνιδιοκτησίας που προκαλούν στο κοινό, και από τον βαθμό στον οποίον αναπτύσσουν «καταστασιακή σχέση» με το περιβάλλον στο οποίο πραγματοποιούνται. Επιπλέον, η κα. Παναγιωτάκου επεσήμανε την ανάγκη στροφής όχι μόνο στο αποτέλεσμα αλλά και στη διαδικασία παραγωγής του πολιτισμικού προϊόντος και την ανάγκη επένδυσης στα πρόσωπα και την απελευθέρωση των δημιουργικών δυνάμεων στην κοινωνία, ως προϋπόθεση για την ευημερία του ανθρωπίνου κεφαλαίου, και συνεπώς την οικονομική.

Η καθ. του Πανεπιστημίου του Άμστερνταμ, κα **Μαρία Καϊκά** εξέφρασε τις αμφιβολίες της σχετικά με το αν οι έξυπνες πόλεις είναι τελικά η λύση του προβλήματος, ή αποτελούν μέρος του. Παραθέτοντας παραδείγματα και στοιχεία,

υποστήριξε πως «η δική μας αυξημένη βιωσιμότητα και ευφύια είναι η κοινωνικοπεριβαλλοντική καταστροφή κάποιου άλλου». Επιπλέον, η κα. Καικά τόνισε πως η λέξη «βιωσιμότητα» έχει πια καταστεί κενή νοήματος, καθώς οι τεχνολογικές και διοικητικές λύσεις γίνονται το καλύτερο άλλοθι για την εντατικοποίηση της εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων, την αέναη επιδίωξη του κέρδους και την όλο και μεγαλύτερη αύξηση της ανισότητας στις πόλεις.

Στην ανάγκη αναδιαμόρφωσης της θεσμικής αρχιτεκτονικής των πόλεων αναφέρθηκε ο διευθυντής ερευνών της ΔΙαΝΕΟσις, κος **Πιερρακάκης**, προτείνοντας τη θεσμοθέτηση ενός «δεύτερου Καλλικράτη», όσον αφορά τόσο τις αρμοδιότητες όσο και τη μορφή και το μέγεθος των κονδυλίων που διαχειρίζονται οι δήμοι και οι περιφέρειες. Φέροντας συναφή παραδείγματα, ο κος Πιερρακάκης υποστήριξε ότι οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι ανήμποροι να παρεμβαίνουν και να λαμβάνουν αποφάσεις ακόμα και σε ζητήματα που επηρεάζουν άμεσα την τοπική τους ανάπτυξη και την επενδυτικότητα. Εξέφρασε την ανάγκη δημιουργίας μητροπολιτικής διοίκησης στα αστικά κέντρα Αθήνας και Θεσσαλονίκης, μιας «εμπλουτισμένης» δηλαδή δομής με δυνατότητες οικονομικής και ρυθμιστικής παρέμβασης.

«Ποιά είναι η θέση της Αθήνας στα δίκτυα ιεραρχήσεων κι ανταγωνισμού μεταξύ των πόλεων» αναρωτήθηκε στην εισήγησή του ο Αντιπρόεδρος του Οικονομικού Φόρουμ των Δελφών, κος **Γιάννης Θωμάτος**, συμπεραίνοντας καταρχήν πως η ελληνική πρωτεύουσα δεν βρίσκεται στο κέντρο της ροής κεφαλαίων, ιδεών και πληροφοριών. Ο κος Θωμάτος υποστήριξε πως η Αθήνα θα πρέπει να προσδιορίσει την θέση της «απέναντι σε πόλεις που ξαναβαφτίζονται στο παρελθόν τους για να προσελκύσουν επενδύσεις», ώστε να απευθυνθεί μέσω της διαφορετικότητάς της σε ένα παγκόσμιο κοινό, εντοπίζοντας τους συμβολισμούς εκείνους που θα κατασκευάσουν μια ταυτότητα αναγκαία για την τόνωση της ανταγωνιστικότητάς της. Ο κος Θωμάτος αναγνώρισε ως προϋποθέσεις ανάπτυξης τη στήριξη της τοπικής παραγωγής, την τροφή κινήτρων για την κατασκευή έργων μεγάλης κλίμακας και την πρότερη εξασφάλιση υποδοχών για τα έργα αυτά. Κι όλα αυτά χωρίς περιορισμό της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Προοδευτικές λύσεις – Νέα πορεία – Συμπεράσματα Progressive solutions – Finding a new way forward

Γεώργιος Καμίνης, Δήμαρχος Αθηναίων

Γιάννης Μπουτάρης, Δήμαρχος Θεσσαλονίκης

Γιάννης Μόραλης, Δήμαρχος Πειραιά

Άννα Διαμαντοπούλου, Πρώην Επίτροπος ΕΕ, Πρόεδρος του ΔΙΚΤΥΟΥ για τη Μεταρρύθμιση στην Ελλάδα και την Ευρώπη

Συντονιστής : **Άρης Δημοκίδης**, Δημοσιογράφος, LIFO

Γύρω από τις θεσμικές αγκυλώσεις που πλήττουν τις σύγχρονες ελληνικές πόλεις, την διάσταση ευρωπαϊκής και ελληνικής πραγματικότητας αναφορικά με την άσκηση σύγχρονων αστικών πολιτικών και τις προϋποθέσεις βαθιάς κι ουσιώδους αστικής ανάπτυξης περιστράφηκε η συζήτηση στο καταληκτικό πάνελ.

Ο Δήμαρχος Αθηναίων, κος **Γιώργος Καμίνης** υποστήριξε πως όσο προχωράει η παγκοσμιοποίηση και η συρρίκνωση των εθνικών εξουσιών, τόσο οι πόλεις, και ιδιαίτερα οι μεγαπόλεις, βρίσκονται στο επίκεντρο ως μορφή πολιτικής οργάνωσης. Ο κος Καμίνης τόνισε ότι παρά τα προβλήματα και τις αγκυλώσεις που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες πόλεις, όπως η απουσία μητροπολιτικής διοίκησης, ο κατακερματισμός των αρμοδιοτήτων και το σχετικό έλλειμα δημοκρατικότητας, οι πόλεις καλούνται να ανταποκριθούν στις προκλήσεις και να προσαρμοστούν στις νέες επιβεβλημένες συνθήκες. Η αξιοποίηση των διεθνών δικτύων, η προαγωγή της δημοκρατίας μέσα από τα εργαλεία που προσφέρει η ψηφιακή εποχή και η προώθηση της συμμετοχής των πολιτών στην πολιτική διαδικασία είναι αναγκαίες προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότητα του σύγχρονου δήμου, ο οποίος, όπως χαρακτηριστικά είπε ο κος Καμίνης, πρέπει να λειτουργεί ως υπερδομή, ως «ενορχηστρωτής της πόλης» και των επιμέρους δικτύων της. Επιπλέον ο κος Καμίνης αναφέρθηκε στην ασθενή συμμετοχή των δήμος στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε επίπεδο ΕΕ, τονίζοντας παράλληλα την ανάγκη δημιουργίας θεσμικού πλαισίου που θα επιτρέπει στην τοπική αυτοδιοίκηση να απορροφά ευρωπαϊκά και άλλα κονδύλια, κατά τρόπο άμεσο, χωρίς την ασφυκτική διαμεσολάβηση της γενικής κυβέρνησης.

Στην μορφή της «παγκοσμίας πόλης», στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα σύγχρονα αστικά κέντρα και στις ευκαιρίες αλλαγής και ριζοσπαστικότητας που απορρέουν, δυνητικά, από την κρίση, επικέντρωσε την εισήγησή του ο Δήμαρχος Θεσσαλονίκης, κος **Γιάννης Μπουτάρης**. Ο κος Μπουτάρης τόνισε ότι η «παγκόσμια πόλη» δεν χαρακτηρίζεται μόνο από μια «θεσμικά θεμελιωμένη πολυπολυτισμικότητα» αλλά απαιτεί ουσιαστική συνύπαρξη και αλληλεπίδραση όλων των πυλώνων του αστικού ιστού, συνοδευόμενη από την προοδευτική αλλαγή της νοοτροπίας των πολιτών, λέγοντας χαρακτηριστικά πως οι σύγχρονες πρότυπες πόλεις δεν είναι απλά «δημόσιοι χώροι συμβίωσης» αλλά «δημόσιες σφαίρες διαλόγου και κατανόησης». Μιλώντας για τις θεσμικές αγκυλώσεις που πλήττουν τις σύγχρονες πόλεις, ο κος Μπουτάρης αναφέρθηκε στον ετεροπροσδιορισμό της τοπικής αυτοδιοίκησης από το κεντρικό κράτος, στην ανυπαρξία καθορισμένων επίσημων δικτύων μεταφοράς της συλλογικής βούλησης των πόλεων, δεσμεύοντας την ΕΕ, και στην ανεπάρκεια του συμβουλευτικού ρόλου της Επιτροπής των Περιφερειών. Τέλος, επεσήμανε ότι ο σύγχρονος τρόπος αντιμετώπισης των προβλημάτων έγκειται στην υποχώρηση της εθνοκεντρικής εξουσίας με παράλληλη ανάπτυξη μητροπολιτικών μορφών διοίκησης και υπερεθνικής δικτύωσης και συνεργασίας.

Την ανάγκη να συμβαδίσει η ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση με της σύγχρονες τάσεις αστικής εξέλιξης επεσήμανε ο Δήμαρχος Πειραιά, κος **Γιάννης Μόραλης**, λέγοντας ότι ενώ στην Ευρώπη, οι πόλεις αναδύονται ως κύτταρα οικονομικής ανάπτυξης, στην Ελλάδα τα εμπόδια προς την κατεύθυνση αυτή, παραμένουν ανυπέρβλητα. Ο κος Μόραλης αναφέρθηκε στα διαχρονικά προβλήματα της δομής της ελληνικής διοίκησης και οικονομίας που κωλύουν την γρήγορη κι αποτελεσματική λειτουργία της ΤΑ. Ως τέτοια αναγνώρισε την ομοιομορφία ως προς το νομικό πλαίσιο άσκησης πολιτικής για διαφορετικούς τύπους δήμων (ορεινών, νησιωτικών, αστικών), την ελλειπή κι απαρχαιωμένη κατάρτιση των στελεχών, την αναχρονιστική πολεοδομική νομοθεσία και την γενικότερη βραδύτητα και δυσλειτουργία της δημόσιας διοίκησης.

Συμπερασματικά, η Πρόεδρος του Δικτύου για τη Μεταρρύθμιση στην Ελλάδα και την Ευρώπη, κα **Άννα Διαμαντοπούλου**, σημείωσε ότι στον 21^ο αιώνα ο βασικός πόλος

ανάπτυξης είναι ο δήμος, ο οποίος αποτελεί ταυτόχρονα κύριο πόλο εθνικής και υπερεθνικής (ευρωπαϊκής) συνοχής. Ειδικότερα για την ελληνική περίπτωση, η κα Διαμαντοπούλου ανέφερε πως αν δεν επιβληθούν αποκεντρωτικά μοντέλα ευρωπαϊκού τύπου, οποιαδήποτε προϋπόθεση βιώσιμης ανάπτυξης θα σκοντάφτει σε θεσμικές αγκυλώσεις. Η Πρόεδρος του Δικτύου, χρησιμοποιώντας σειρά παραδειγμάτων από την διεθνή εμπειρία, κατέδειξε πως, πόλεις που είχαν βυθιστεί στην υποβάθμιση και τη χρεοκοπία, κατάφεραν να μετατραπούν σε πρότυπα ανάπτυξης και καινοτομίας, αποδίδοντας πρωτοφανή προστιθέμενη αξία. Την πρωτογενή διατύπωση ενός μακροπρόθεσμου οράματος, σε συνδυασμό με την τεκμηριωμένη καταγραφή των διαθέσιμων υποδομών και ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και την ενεργή συμμετοχή των πολιτών αναγνώρισε η κα Διαμαντοπούλου ως αναγκαίες συνθήκες τοπικής ανάπτυξης, επισημαίνοντας ότι η έμφαση στην παραγωγή είναι η πιο αναγκαία προϋπόθεση για βαθειά κι ουσιαστική αλλαγή. Η κα Διαμαντοπούλου, μιλώντας ξανά για την ελληνική κατάσταση, κατέληξε λέγοντας ότι ο κεντρικός σχεδιασμός της αστικής πολιτικής είναι εξ'ορισμού τελματικός, καθώς οδηγεί σε μια άτοπη ομογενοποίηση, που παραβλέπει τις τοπικές αναπτυξιακές ιδιαιτερότητες και βυθίζει μοιραία την αυτοδιοίκηση σε αέναση ύφεση.